

Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Аналіз проблем і прийняття рішень	Запобігання конфліктам та їх розв'язання	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	---------	------------	-----------------------------------	--	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Тренінг 3. Наука спілкування

Мета

Навчити дітей розрізняти вербальні й невербальні способи спілкування, показати важливість ставлення до інших з повагою, навчити робити компліменти.

Результати навчання

Наприкінці заняття учні:

- *називають* способи спілкування: слова, міміка, жести;
- *розпізнають* невідповідність між словами та мовою тіла;
- *демонструють* вміння робити компліменти.

Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери.
- Комп'ютер, доступ до інтернету, мультимедійний проектор (бажано).
- Картки з компліментами (*Додаток 3.1*).

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати роздавальні матеріали для учнів та додатки для вчителя, перевірити презентацію і відео до теми.
- Підготувати волонтерів для розігрування компліментів.

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	3 хв
Вправа «Вчимося розрізняти способи спілкування»	6 хв
Вправа «Щире і нещире спілкування» (мультфільм «Колобок»)	8 хв
Руханка	3 хв
Вправа «Вчимося робити компліменти»	13 хв
Підсумкові завдання	7 хв
Усього тривалість	40 хв

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок із минулим заняттям: «Про що ми говорили на минулому уроці?» Вислухайте відповіді, підсумуйте: «На минулому уроці ми з вами говорили про спілкування і взаємодопомогу в родині».
2. Оголосіть тему уроку: «Цей урок також присвячено спілкуванню. Сьогодні ви дізнаєтеся, що люди можуть спілкуватися не лише словами, а й за допомогою мови тіла. Також навчитеся розрізняти щире і нещире спілкування та повправляєтеся робити і приймати компліменти».
3. Вправа на знайомство. Запропонуйте учням по черзі назвати своє ім'я і сказати, на яку тему вони люблять спілкуватися з друзями. Наприклад: «Мене звати Катя. Я люблю говорити зі своїми друзями про музику».

Якщо у класі надто багато учнів або у вас не вистачає часу, виконайте цю вправу в парах.

4. Інформаційне повідомлення (поняття «спілкування»).

Слово вчителя: «Спілкування – це обмін думками, новинами, враженнями, тобто повідомленнями. Ось, наприклад, я хочу попросити вас поводитися тихо. Як я можу це зробити?»

1. Сказати «Тихо!» або прошепотіти «Ч-ш-ш-ш!»
2. Притиснути палець до губів чи показати, наче «застібаю» губи застібкою.

Отже, люди можуть спілкуватися за допомогою слів і за допомогою міміки та жестів. Міміка – це вираз обличчя, а жести – це рухи руками».

Вправа «Вчимося розрізняти способи спілкування» (навчити розрізняти вербальні й невербальні способи спілкування)

1. Запропонуйте учням виконати Завдання 1 із Роздавальних матеріалів для учнів.

Завдання 1

Спілкування – це обмін повідомленнями. Люди можуть спілкуватися за допомогою слів і без них.

Розгляньте малюнки і дайте відповіді на запитання:

- ✓ Хто зображений на малюнках?
- ✓ Хто з цих людей спілкується словами, а хто – без слів?

53

Запитання для обговорення:

- Хто зображений на малюнках?
 - Хто з цих людей спілкується словами, а хто – без слів?
2. Запропонуйте учням виконати Завдання 2 із Роздавальних матеріалів для учнів.

Завдання 2

Пантоміма – це мова тіла, коли актор грає свою роль лише за допомогою міміки, жестів і виразних рухів.

Розглянь малюнки і відгадай, що «говорять» клоуни. З'єднай стрілочками малюнки і текст.

Клас! Тихо... Це тобі...

До зустрічі! З днем народження! Дякую!

54

Запитання для обговорення:

- Що говорять клоуни?
- Покажіть, як вони це роблять.

Підсумуйте: «Пантоміма – це мова тіла, коли актор грає свою роль лише за допомогою міміки, жестів і виразних рухів».

Вправа «Щире і нещире спілкування»
(навчитися розрізняти нещире спілкування як невідповідність вербальних і невербальних повідомлень)

1. *Слово вчителя:* «Коли хтось щиро радіє зустрічі з тобою, це зрозуміло не лише з його слів, а й з радісної усмішки, голосу. А якщо людина прикидається, її слова не відповідають мові тіла. Треба навчитися розуміти наміри співрозмовника – добрі вони чи лихі. У цьому допоможуть голос, вираз обличчя, мова тіла. Інакше можуть статися неприємності».
2. Перегляд фрагменту мультфільму

«Колобок». Покажіть дітям фрагмент мультфільму про зустріч Колобка з Лисичкою з 8:05 хв. (зверніть увагу дітей на те, що на прикладі Лисички вони аналізуватимуть щире і нещире спілкування).

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/Kolobok11111/>

Запитання для обговорення:

- Що говорила Лисичка, коли зустріла Колобка?
- А про що вона думала насправді? (Зверніть увагу на її жести, голос.)
- Що видавало справжні наміри Лисички – її голос чи мова тіла?
- Чому Колобок не втік від Лисички? (Вона приховала свої наміри за улесливими словами.)

Підсумуйте: «Отже, якщо стежити за голосом, виразом обличчя співрозмовника, то можна дізнатися про щирість його намірів».

Руханка «Якщо весело живеться»

Увімкніть пісню «Якщо весело живеться».

Запропонуйте учням стати в коло та повторювати рухи.

Якщо весело живеться, роби так.

(плескають у долоні)

Якщо весело живеться, роби так.

(плескають у долоні)

Якщо весело живеться,

(три останні фрази співають усі разом)

Друг хай другу усміхнеться.

(усміхаються сусідам праворуч і ліворуч)

Якщо весело живеться, роби так.

(плескають у долоні)

Якщо весело живеться, роби так.

(один підскок)

Якщо весело живеться, роби так.

(один підскок)

Якщо весело живеться,

(три останні фрази співають усі разом)

Друг хай другу усміхнеться,

(усміхаються сусідам праворуч і ліворуч)

Якщо весело живеться, роби так.

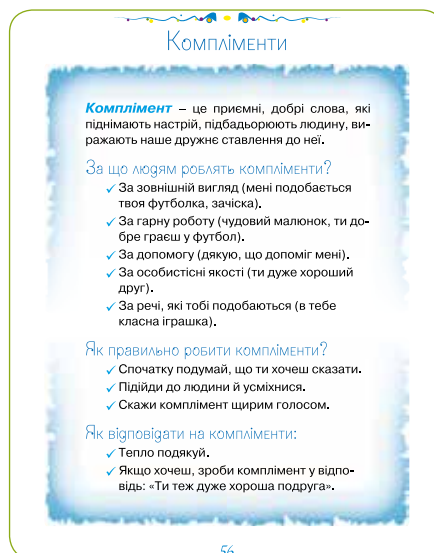
(один підскок)

<http://autta.org.ua/ua/materials/material/YAkshcho-veselo-zhivetsya/>

Вправа «Вчимося робити компліменти» (навчити робити і приймати компліменти)

1. Повідомте: «Для дружнього спілкування дуже важливими є вміння робити компліменти. Комплімент – це приємні, добрі слова, які піднімають настрій, підбадьорюють людину, показують ваше дружнє ставлення до неї.
2. За допомогою презентації та пам'ятки «Як робити компліменти» із Роздавальних матеріалів для учнів ознайомте дітей із типами компліментів, словами, які можна використовувати для компліментів.

3. Підготуйте волонтерів для демонстрування вміння робити компліменти.

Приклад діалогу:

- Привіт, Сашко!
- Привіт!
- У тебе новий телефон? Можна подивитись?
- Будь ласка.
- Ух ти! Який класний!
- Дякую, мені він теж подобається. До речі, у тебе також класний теле-

фон.

– Дякую.

4. Гра «Комплімент» (вчити говорити компліменти).

- Роздайте дітям картки з компліментами (Додаток 3.1).
- Учні по черзі зачитують комплімент.

Запитання для обговорення:

- Які компліменти частіше роблять дівчаткам?
- Які компліменти частіше роблять хлопчикам?
- Які компліменти частіше роблять дорослим?

Підсумуйте: «Компліменти часто є універсальними і їх люблять і дорослі, й діти».

Підсумкові завдання (закріпити отримані знання)

1. Зачитайте висновки:

- Спілкування — це обмін думками, новинами, враженнями, повідомленнями.
- Люди спілкуються не лише за допомогою слів, а й без них — за допомогою міміки та жестів.
- Щирі компліменти дуже важливі у спілкуванні.

2. Домашнє завдання (виконується за бажанням дітей).

- Запропонуйте учням виконати Завдання 3 із Роздавальних матеріалів для учнів.
- Запропонуйте охочим виконати Завдання 4 у Роздавальних матеріалах для учнів (записати своє ім'я у рамочці і попроси друга (друзів) написати компліменти).

Завдання 3

Пронумеруй малюнки: 1) «Так не можна робити!»; 2) «Вітаю!»; 3) «Надобранч!»; 4) «Дозвольте сказати!».

Покажи пантомімою:

- ✓ «Живіт болить!»;
- ✓ «Погано чути!»;
- ✓ «Неприємне на дотик!»;
- ✓ «Ой, гаряче!»;
- ✓ «Який приємний запах!».

55

Завдання 4

Прочитай інформацію на попередній сторінці. Запиши своє ім'я у рамочці і попроси друга (друзів) написати тобі комплімент(и). Щиро подякуй і зроби комплімент у відповідь.

Ім'я: _____

Мені подобається твоя (твій) _____

Мені подобається, як ти _____

У тебе добре виходить _____

Дякую за _____

Ти дуже _____

57

3. Підсумкова вправа «Компліменти». Запропонуйте учням по черзі кидати м'яч іншим учасникам, наприклад, зі словами: «Мені подобається в тобі те, що ти...» Робити це треба якомога точніше, щоб м'яч було легко зловити. Висловитися повинні всі. Після завершення вправи всі дякують одне одному оплесками за щирі слова.

Якщо у класі надто багато учнів або у вас не вистачає часу, виконайте цю вправу в парах.

Чудова зачіска!

Класна сорочка!

Гарне взуття!

Чудова робота!

Ну, ти сьогодні просто
красень (красуня)!

Ти справжній художник!

Ти справжній друг!

Ти сьогодні
добре попрацював.

Класний велосипед!

Ти мені дуже допоміг!

У тебе справді
милий песик.

Ти сьогодні
найкращий футболіст!

Гарна футболка!

Чудовий малюнок!

Класна іграшка!

Класний телефон!

Дякую, що допоміг мені
обрати подарунок мамі!

Ти гарно співаєш!

У тебе милий котик!

Ти сьогодні гарно розказав
вірш!

Класні ролики!

Гарний светр!

Ти розумник (розумниця)!

Ти дуже уважна (ий)!